

blato. Ta »črv« je pa prav za prav gosenica in sicer jako velika gosenica, kajti je prst dolga (do 90 milimetrov). Gola je in svetla, zamazano poltena, po hrbtu rjava, na glavi in na tilniku pa črna. V mladosti je rožasta in dlakava. Razdražena pljuje neko vodeno gnusobo iz sebe in vsa diši močno po lesnem kislu (octu). Gosenica pa ne živi samo v sadnih drevesih, temveč pogostoma tudi v vrbah, topolah, lipah in v brestih.

V dveh letih je dorasla in potem se zaprede, naredivši si mešiček od tršic, in sicer zmerom blizu kakega izhoda in tako, da je z glavo naprej obrnjena. Ko je metulj dozorel, začne se buba živahno gibati in prodre mešiček. V tem počitku kožnati ovojek na bubi in metulj se izkobaca, pustivši na vratih raztrgano srajco. Redkokedaj se izmota dorasla gosenica iz rova ter se potem na tleh zabubi v kakem koticu.

Po vrtajoči gosenici dali smo metulju ime: zavrtač. Metulj sedi po dnevi navadno mirno na kakem dvevesnem deblu, najrajši blizu tal, in pokriva z zganjenimi krili debeli sivi in belo pasasti zadek. Ni ga lahko opaziti, ker je tako pisan, kakor drevesna skorja. Prednja krila so namreč rjavkasto siva in s temnimi črtami in morogami premrežena, zadnja krila so pa pepelasta.

Zavrtač je ponočnjak in obtope zasaja tudi samica svoja podolgovata rjasta in črno progasta jajca v drevesne razpoke in za lubove luske. Dreves z gladkim lubom se ne poloti z lepa. Najrajša si izbere drevo, ki je uže navrtano. V eni sami hruški so že našli čez dve sto zavrtačevih gosenic. Prvo leto živi zalega pod lubom in šele drugo leto zavrta dalje v les in dolbe navadno po stremenu. Navzven si napravi povprečen rov, po katerem izpada nesnaga.

Zavrtača je težko v živo prijeti, ker mu gosenica živi tako skrita. Da je treba metulja umoriti, kjerkoli ga človek najde, razumeva se samo ob sebi. Takisto tudi menda ni treba še posebe priporočati nekaterih ptičkov, vlasti plezalcev in senic, ki pridno pobirajo jajca po razkavi skorji. Ako se je v kako drevo vselilo posebno mnogo zavrtačevih gosenic, bode najbolje, če je posečeš in razkolješ ter pokončaš gosenice. S tem si občuvaš mnogo drugih zdravih debel pred škodljivim mrčesom.

»Vrtnar«.

Čebele in mesec maj.

Prijazni majnik! Tudi za čebelarja najbolj vesel, ker do zdaj je imel s čebelami trud in skrb, ta mesec pa rojijo, kar je čebelarju veselje in povračilo. Za rojenje si moramo vse poprej pripraviti, namreč panje osnažiti in pri premakljivih satovnikih umetno satovje prilepiti. Snažno, dobro ohranjeno satovje je mlademu roju velike koristi.

Da dostikrat roj v panju ne ostane, je čebelar sam kriv, ker panj ni bil dosti snažen. Tudi z močno dišečimi zelenjavami panj drgniti ni dobro, ker to je čebelam zopern duh; dovolj je, da je panj snažen in z medeno vodo namazan. Pri premakljivih panjih si umni čebelar roje lahko sam napravi. Kedaj pa je treba čebele, ki so se v maju rojile, krmiti? Če po rojenju več dnij dežuje, moramo roju medu dati, sicer čebelice oslabijo, ker novi roj ima le za tri dni hrane s seboj.

F. P—k.

Koliko se po svetu rži pridelava?

Dežele, v katerih se prideluje rž, so večinoma v Evropi, v Zedinjenih državah Severne Amerike se pridelava le toliko rži kakor v Evropi na Švedskem. V Zedinjenih državah so večidelj Nemci, Danci, Švedi in Norvežani, ki se onkraj morja s pridelovanjem rži pe-

čajo, in sicer le toliko, kolikor se doma za ržen kruh potrebuje. Povprek se more reči, da rži pridelava na leto: Rusko 250 milijonov hektolitrov, Nemško 100 milijonov, Avstrijsko 32 milijonov, Francosko 25 milijona, Ogersko 18 milijonov, Švedsko 7 milijona, Severna Amerika 7 milijonov, Italijansko 6 $\frac{1}{2}$ milijona, Belgijsko blizu 6 $\frac{1}{2}$ milijona, Dansko 6 milijonov, Rumunsko 5 $\frac{1}{2}$ milijona, Holandsko 5 $\frac{1}{2}$ milijona, Finsko nekaj čez 4 $\frac{1}{2}$ milijona, Angleško 1 milijon in Švicarsko 720 tisoč hektolitrov.

Sejmovi. Dne 5. maja na Črni Gori. Dne 7. maja v Mariboru, v Cmureku, pri Sv. Petru pri Cmureku, v Veržeju, v Podplatu, pri Sv. Lovrencu v Puščavi, v Poličanah, v Trbovlju, v Reichenburgu in Brežicah. Dne 8. maja pri Sv. Miklavžu v Polju. Dne 9. maja v Arnožu. Dne 10. maja v Artičah.

Dopisi.

Iz Čadrama. Naše bralno društvo Sloga imelo je 29. aprila svoj občni zbor po preteku celega letnega obstanka in volitev novega odbora. Soglasno bili so izvoljeni vlč. g. župnik J. Bezenšek, predsednikom, Anton Kangler, podpredsednikom, č. g. kaplan Vid Janžekovič, tajnikom, Jožef Videčnik, blagajnikom, Fr. Klinc, knjižničarjem in M. Hribnik, odbornikom. Sloga ali Edinost lepo ime, pomenljivo ime. Vsi bi se imeli tukaj shajati, katerim je mar za napredek kmetovanja, za lastni napredek, za svojo in drugih omiko in vnetost za vse dobro in za zadovoljnost, katera iz tega izhaja. In te nam je pač resnično treba v enem, kakor drugem oziru, saj pri nas se sliši, da so duhovni predstojniki nezadovoljni z mnogimi podložnimi, kateri namesto, da bi dobro reč podpirali, tisto podirajo, kakor oni Oplotniški nasprotniki vsega slovenskega, kateri so slepili lahkomišelnih Pohorske in domače volilce 15. svečana tekočega leta pred občinsko volitvijo s tem, da naj nikar od g. župnika priporočenih mož ne volijo, ker on hoče 50.000 gold. na cesarski davek izvreči za novo cerkev. In to boso laž je še podpredsednik društva sam menda iztuhtal in po občini širil. Zato se pa tudi poroča, da ti prijatelji katoliške cerkve in slovenskega ljudstva so do zdaj za naše cerkvene potrebe manj darovali, kakor veliko ubožnejši kmetje po župniji. In ako je kateri prvakov v Oplotnici, katerega premoženje je lahko do 30—50.000 gold. vredno v 10 letih 50 ali k višjemu 100 glđ. za novo cerkev daroval, to gotovo ni premoženju primerno. — Ne sloga, ampak nezadovoljnost je kriva, ko so gospodarji v Brezju, Kovaškem vrhu in Slakovi prošnjo pri dež. odboru vložili, naj bi se smeli od Oplotniške občine ločiti, kjer se samonemški piše, in so do zdaj vsi drugi občani pomagali luč za Oplotniško vas plačevati, kakor bi ta vas celo občino predstavljala. Bilo je tukaj prej 58 in zdaj je še menda 54 % občinskih doklad. Nezadovoljni so tudi občani s sklepom Oplotniške občine, da se naj tukaj napravi telegrafijska postaja, ker se bojijo, da bi cela naša občina imela velikih plačil brez posebnega dobička, kakor jih ima celi naš okraj po Poličansko-konjiški železnici, ki se po domače Baraba imenuje. Pa tudi slavni gospodje purgarji v Oplotnici niso zadovoljni in sicer s svojim g. župnikom, ker namerava on v sredi med Čadramom in Oplotnico novo cerkev postaviti, saj bi se to moraló v Oplotnici zgoditi, da bi pač vas bolj slovela, če tudi ne zavoljo dobrih katoliških Slovencev. Nezadovoljni so oni pa tudi skrajnim šolskim svetom in njegovim sklepom, da se mora stanovanje za učni-

telje tik solskega poslopja v Čadramu in ne v Oplotnici staviti in že priprosti kmet to dobro zastopi, da učitelj in solar morata blizo skupaj biti, a Oplotniški modrijani tega nočejo zastopiti. Sloge ali edinosti je tukaj treba in ako bi vsi gospodarji se hoteli na katoliško narodni podlagi izobraziti in bi za naprej več ne pohujševali nevednih Pohorcev z lažmi in zapeljevali z lepimi obljubami, z jedjo in pijačo, ampak bi njim postregli z resnico in z lepim izgledom značajnosti, potem bi braterna edinost bila med nami po izgledu sv. družine Nazarejske, katera se nam po toliko modrem sv. očetu Leonu XIII. priporoča. V to ime na svidenje v Slogi!

Iz Brežiškega okraja. (Slovenščina.) Mnogo se govori o ravnopravnosti ter se nekateri Nemci nevošljivo na nas ozirajo, češ, vlada preveč Slovencem streže. Kako višji krogi za nas Slovence skrbijo, pojasnujeta nam Brežiška dva nemška zdravnik, katera nam je deželni odbor poslal. Ubogi bolniki, ki nemški ne znajo! Kdor bode hotel pri omenjenih zdravnikih pomoči iskati, moral se bo poprej nemščine učiti, a za to ni vselej časa, ker bolezen navadno nepričakovano pride. Po tolmaču pa tudi ne bode vsak bolnik rad govoril, ker so večkrat take bolezni, da jih bolnik samo zdravniku razodene, drugemu ne. Sicer pa gre govorica, da se ta gospoda, kakor tudi neki višji uradniki, slovenski učijo. Prav tako, kdor hoče naš kruh jesti, naj tudi naš jezik govori! — Kakor čujemo, bile so pretečeno jesen na Bizeljskem občinske volitve, ter so občinski odbor nekoliko prerešali. Novi odbor si je neki na svojo zastavo zapisal »mir in sloga« in je v svoji prvi seji določil, naj se slovenski uraduje, da bodo vsi odborniki razumeli, kaj se razpravlja. Živeli! Pokažite, da vstajate na jezo tistih, ki slovenščino na stran porivajo, in kakor nam je znano, o njej čudno govorijo, a jim vendar slovenski kruh prav dobro tekne. — Čudna ravnopravnost! Dne 22. aprila je baje neki gospod, kateremu pravijo »Landesrevisor«, iz graške deželne hiše na Bizeljskem razlagal o novi hranilnici po načinu »Reifeisen«. Poslušalcev je bilo neki mnogo, pa so mnogi z glavami skimavali, ker je ta gospod le nemški govoril. Res je, da je gospod Janez Balon, deželni komisar, isto slovenski razložil. Ali čemu dvojno delo? Ali bi ne bilo mogoče najti gospoda, ki bi bil tudi slovenščine zmožen in ne po tolmaču govoril? Naj se torej ne kriči samo, Slovenci ste ravnopravni, naj se z nami tudi prav ravna!

Iz Ljubljane. (Vabilo) na XXIX. občni zbor »Slovenske Matice«, ki bode v četrtek, dne 17. maja, ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov ogovor. 2.) Letno poročilo tajnikovo o odborovem delovanju v dobi od 1. junija 1893. do 30. aprila 1894. leta. 3.) Račun o društvenem novem gospodarstvu v dobi od 1. januarja do 31. decembra 1894. leta. 4.) Volitev treh računskih presojevalcev. (§ 9 a) dr. pravil. 5.) Proračun za leto 1894. 6.) Samostojni predlog odborov glede preuredbe opravnega reda. 7.) Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. Po § 12. društvenih pravil imajo letos izstopiti iz odbora gg.: dr. Dolence Hinko, Kersnik Janko, Koblar Anton, dr. Lampé Francišek, Levec Francišek (ki je bil po pokojnem dr. Josipu Poklukarju l. 1891. voljen za dobo treh let), dr. Serbec Josip, Šuman Josip (ki je bil po pokojnem Josipu Marnu voljen za dobo jednega leta), dr. Tavčar Ivan, † Tomšič Ivan. V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Detela Franc, Grasselli Peter, dr. Gregorič Anton, Gregorič Simon, Hubad Franc, dr. Janežič Ivan, dr. Jarc Anton, Kržič Anton, dr. Lesar Josip, Majeiger Ivan, Navratil Ivan, Pleteršnik Maks, dr. Pozar Lovro, Praprotnik Andrej, Rutar Simon,

Senekovič Andrej, dr. Sket Jakob, dr. Staré Josip, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šubic Ivan, Šuklje Franc, Tavčar Alojzij, Vavru Ivan, Vihar Ivan, Wiesthaler Franc, Zupančič Anton, Zupančič Vilibald in dr. Zupaneec Jernej. Vsaj 20 odbornikov mora po § 12. pravil navadno bivati v Ljubljani. Izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se všttevajo tudi zakoniti podpisani volilni listki nenavzočnih društenikov. 8.) Posamezni drugi predlogi in nasveti.

Iz Celovca. (Dom družbe sv. Mohorja.) Vsi lralci »Slov. Gospodarja« so gotovo udje družbe sv. Mohorja; zato pa jih bode zanimalo, ako jim sporočim o blagoslovljenju doma drube sv. Mohorja dne 26. aprila. Ob 7. uri dopoldne je pel slovesno sv. mašo družbeni podpredsednik, preč. kanonik Lambert Einspieler, v cerkvi sv. Duha. Pri sv. maši so stregli in peli slovenski bogoslovci iz celovške duhovnice ter je bil prisoten ves družben odbor, skoro vsi celovski rodoljubi in mnogo častitih duhovnikov in drugih narodnjakov s kmetov. Po sv. maši se vsi napotijo v novo družbino hišo, imenovano »dom družbe sv. Mohorja«, kateri napis pa je moral izostati vsled znane nestrpljivosti celovških zagriženih nasprotnikov. Hiša, ki stane nad 100 tisoč gld., je pravi kras celovškega mesta, ima dvojno nadstropje in je na dan blagoslavljanja bila lepo ozaljšana z zelenjem in cveticami. Družbeni predsednik, prečastiti gosp. stolni prošt dr. Valentin Müller, je v popolni cerkveni opravi blagoslovil najprej sliko sv. Mohorja in Fortunata na pročelju družbine hiše, potem pa prehodil vse sobane ter jim klical božjega blagoslova z nebes. Pri blagoslavljanju so popevali psalme gospodje bogoslovci, k sklepu pa zapeli slovensko Mohorjevo pesem. Naj božji blagoslov vedno počiva nad domom družbe sv. Mohorja, na katerega vsi verni Slovenci lahko kažejo rekoč: glejte, to je naša hiša! Naj iz te hiše po družbenih knjigah prav obilno blagoslova pride nad ves mili narod slovenski stoletja in stoletja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Hči našega svetlega cesarja, Valerija, so-proga nadvojvode Franca Salvatorja, porodila je 30. aprila princa, in je vled tega veliko veselje v cesarski hiši. — V državnem zboru sta pri razpravi o ljudskih solah govorila naša poslanca, dr. Gregorčec in profesor Robič. Oba govora priobčimo o prvi priliki. — Te dni je mednarodna razstava za živila in shod avstrijskih gostilničarjev. — Dne. 1. maja je bilo 24. socijalističnih shodov.

Češko. V Pragi je bil shod nemskega društva, pri katerem je o volilni preosnovi govoril poslanec dr. Gross, ali ko sta dva govornika govorila za občno volilno pravico in jima je večina pritrjevala, sklenil je predsednik kar na enkrat zborovanje. Pač liberalno, svobodomiseln!

Štajarsko. Na graškem veučilišču je preteklega pol leta bilo 1569 slušateljev. Novo vseučilišče bode gotovo do jeseni. — V Celju dobijo novo poštno in brzozavno poslopje nasproti kolodvora. Zidanje bode državo stalo 168.000 gld., notranja oprava pa 12.000 gld.

Koroško. Preč. gosp. Ivan Marinič, prošt v Doberlivi, so bili to pomlad v sv. deželi in so imenovani za viteza sv. groba. — V zadnjem času je bilo več požarov. Dne 16. aprila je na Suhu blizu Beljaka zgorelo